

Biedrība „LATVIJAS SENIORU KOPIENU APVIENĪBA”

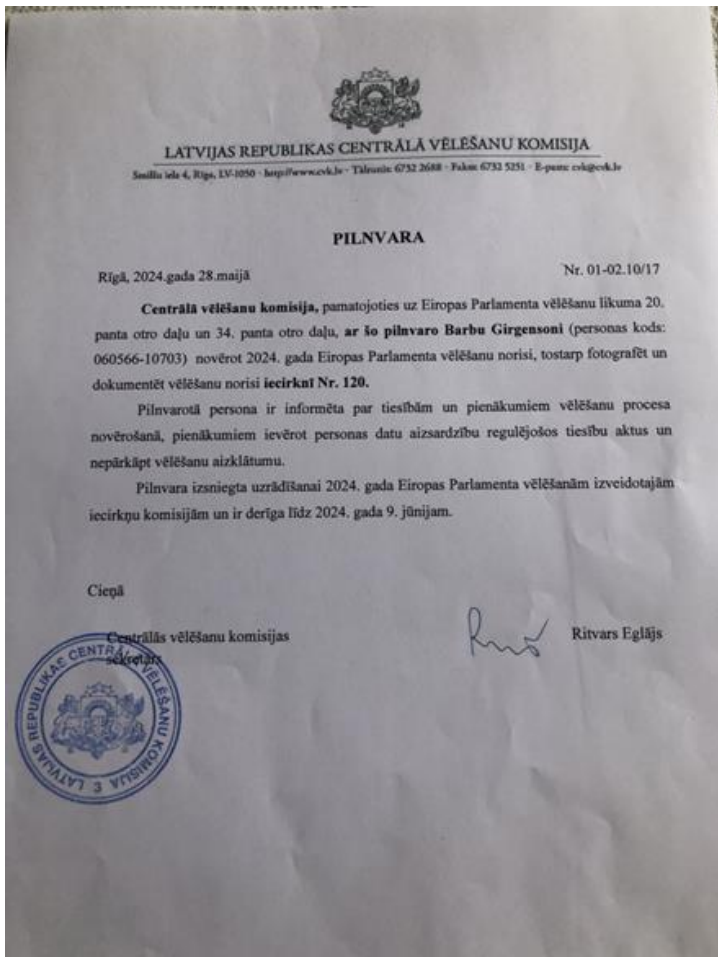
Tā kā par vienu no galvenajiem uzdevumiem LSKA ir izvirzījusi -

Senioru materiālās un garīgās labklājības veicināšanu un iesaistīšanos demokrātiski aktīvos sabiedrības procesos, īstenojot sabiedrības līdzdalības modeli, kas nodrošina ieinteresēto sabiedrības grupu viedokļu uzklaušānu veidojot rīcībpolitiku,

tad LSKA valdes locekļi aktīvi piedalījās procesos, kas saistīti ar **Eiropas Parlamenta vēlēšanām**, tostarp kā novērotāji darbojās dažādos vēlēšanu iecirkņos dažādos Latvijas reģionos.

LSKA valdes locekle *Barba Girgensone* novēroja vēlēšanu norisi Rīgas 120.vēlēšanu iecirknī

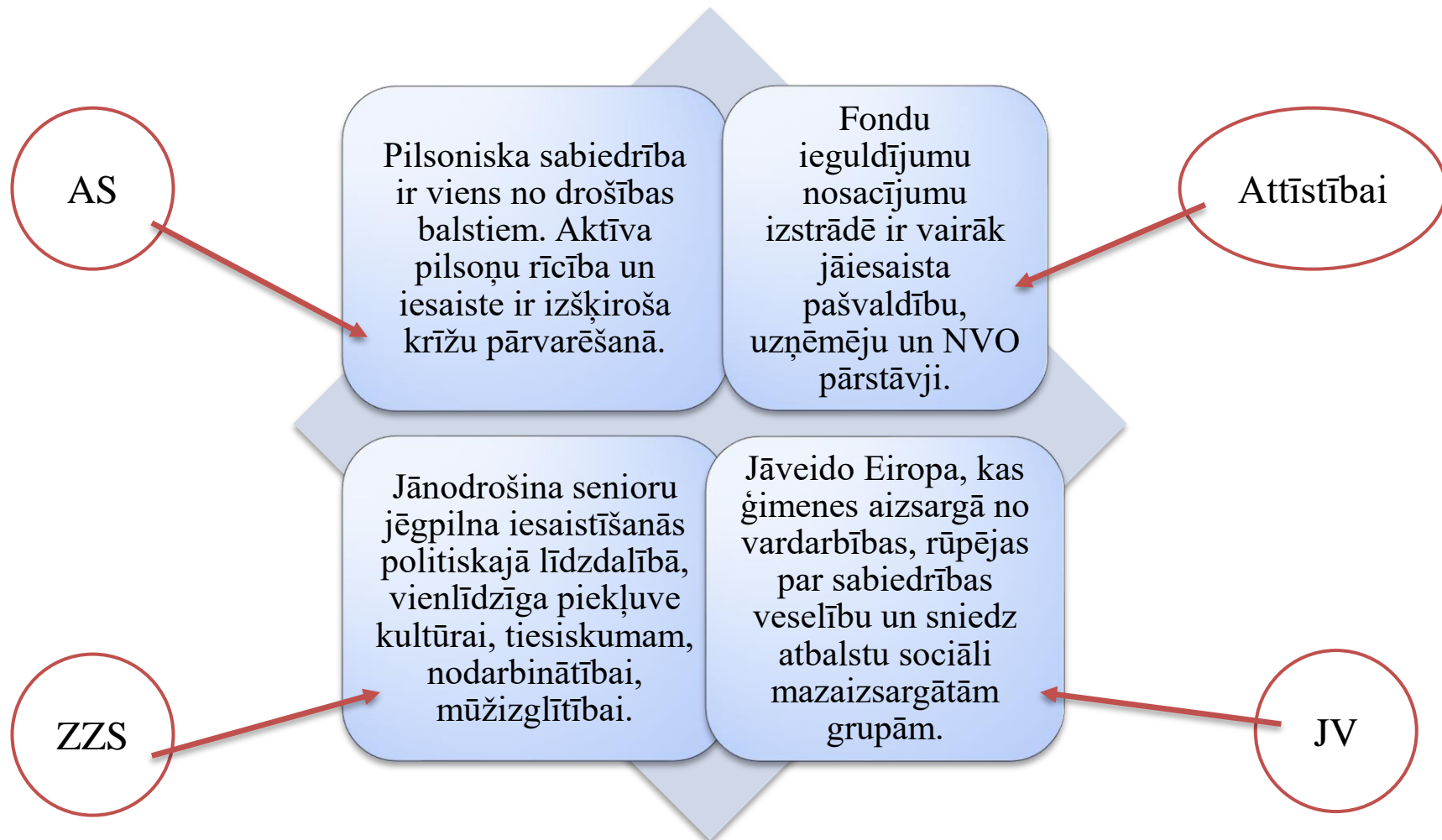

LSKA aktīvi piedalās NVO un MK sadarbības memoranda īstenošanā, tādējādi iesaistās procesos, kas nodrošina senioru informēšanu un iepazīstināšanu ar to partiju, kas startē vēlēšanās **piedāvājumu NVO un senioru interešu pārstāvēšanai EP.** Tikai dažas no partijām ir skaidri izteikušas savu nostāju šajā sakarā.

No partiju vēlēšanu programmām

LSKA 08.06.2024.

Seniors ir atbildīgs vēlētājs visās vēlēšanās. Vēlēšanās viņš piedalās ar cerībām viena no kurām ir saistīta ar domu par procesiem, ko mēdz dēvēt par **vientulību**.

Valstiski tā nav šobrīd identificēta kā problēma. Vai to ļoti vajadzētu identificēt? Seniori uzskata, ka vajadzētu identificēt tajā līmenī, lai nepieļautu sliktas beigas.

Lai varētu saprast, ka ir iespēja palīdzēt un neļaut kādam palikt vienam bez aprūpes.

Problēma ir dzīvesprieka trūkums, bet jautājums, kā dot iespēju pašiem senioriem socializēties, kā dot iespēju nenokļūt nabadzības riska zonā.

LSKA 08.06.2024.

Rīgas 120.vēlēšanu iecirknis

Vēlēšanu iecirknis

LSKA 08.06.2024.

No seniora viedokļa iecirknis ir **izvietots ļoti veiksmīgi**, jo atrodas ielas trošu malā, tam ir ērta piekļuve no ielas, nav pakāpienu, nav sliedņu, ērtas durvis pa kurām ieejot uzreiz ir skaidrs, ka šeit noris vēlēšanas, jo ir plašs vestibils un vēlēšanu materiāli.

Vestibils ir caurstaigājams, kas nodrošina ienākšanu arī no sporta bāzes puses, kur ir autostāvieta, bet uz ēku ved pakāpieni.

LSKA 08.06.2024.

LSKA 08.06.2024.

Uz vēlēšanām var doties gan ar velosipēdu, gan braucamkrēslu jo pie iecirkņa ir gan atpūtas solis, gan velosipēdu novietne, gan plašs trotuārs, gan nav sliekšņu, kas traucētu iekļūt ēkā.

LSKA 08.06.2024.

Vēlēšanu zāle ar kabīnēm un reģistratoru galdiem, kas kopumā ir 100-120 kv.m. platībā no pārējās pirmā stāva vestibila telpas ir norobežota ar aizslietņiem, kas rada lietišķu atmosfēru.

Vēlētājus sagaida kompetents vēlēšanu komisijas darbinieks, kas sasveicinās un pārbauda personu apliecinošu dokumentu, organizē vēlētāju plūsmu pie reģistratoriem. Tādejādi neveidojas rindas.

Vļēšanu iecirkņa vļēšanu zāle ir pārdomāti iekārtota paredzot vietu gan reģistratoriem, gan vļēšanu kabīnēm, gan vļēšanu komisijas darbiniekiem (sekretārei un vadītājai), gan novērotājiem.

Vļēšanu urna izvietota pie izejas no vļēšanu zāles un pie tās dežurējošais darbinieks laipni palīdz ikvienam ievietot savu vļēšanu aploksni tam paredzētajā vietā.

Plašajā telpā balsošanas kabīnes izvietotas tā, lai vēlētājiem nerastot diskomforts, izdarot savu izvēli, ir gan sēdvietas, gan stāvvietas, gan vietas vēlētājiem ratiņkrēslos. Iecirknī darbojas pieredzējusi vēlēšanu komisija, kas profesionāli veic savus pienākumus.

LSKA uzrunātie seniori atzina, ka izdarīt izvēli neesot bijis grūti. Veids, kā tas darīts, katram savs – vieni rūpīgi pētījuši par kandidātiem atrodamo informāciju, citi neslēpa, ka paļāvušies uz draugu un radu ieteikumiem. Seniori pie urnām devās sagatavojušies.

"Programmas nelasīju, bet skatījos debates, kā viņi tur uzstājās, – kā nu kurš"

LSKA 08.06.2024.

Kā trūkumu vēlēšanu iecirkņu darbībā jānorāda fakts, ka iecirkņu apkaimē trūkst labi uztveramas informācijas par konkrētā iecirkņa atrašanās vietu, kas apgrūtina senioriem orientēšanos.

Izvietotie plakāti ir ļoti nelieli un pārsvarā izvietoti pie iecirkņu durvīm vai iekštelpās.

Balsošana vēlētāju atrašanās vietā

- Rīgā vēlēšanu laikā darbojās divas Rīgas izbraukuma balsošanas iecirkņa komisijas (Nr.980 un Nr.981)
- Ar šo komisiju palīdzību daudz veiksmīgāk Rīgā varēja nodrošināt vēlētāju balsošanu institūcijās (slimnīcās, pensionātos u.c.)
- Tādejādi seniori, kas veselības stāvokļa dēļ šodien atradās Gailezera slimnīcā, bija ļoti pateicīgi, ka var veikt savu pienākumu, jo nebija varējuši nogādāt savu iesniegumu tuvākajā vēlēšanu iecirknī, bet vēlēšanu iecirkņu, kas atrodas slimnīcu un pensionātu tuvumā, komisijas varēja daudz mierīgāk veikt savu darbu iecirkņa telpās.
- Pēc CVK statistikas datiem par balsošanu vēlētāju atrašanās vietās Rīgā redzams, ka pārsvarā katrā iecirknī tie ir vidēji 5 vēlētāji, (izņēmums ir 116. un 123. iecirknis, kas atrodas Ūdeļu ielā Juglā un Burtnieku ielā Teikā)
- Bet citos Latvijas reģionos tie ir vidēji 10-20 vēlētāji.

LSKA 08.06.2024.

Uz ko norāda senioru ikdienas realitāte

Senioru **cerības** uz pārmaiņām situācijā, ko Latvijas EP deputāti varētu panākt Eiropā, cita starpā, **balstās bēdīgā realitātē**, ko atspoguļo fakts, ka

- divi no pieciem Latvijas senioriem un
- divas trešdaļas no vientuļajiem senioriem dzīvo nabadzības riska zonā.

Šie ir Centrālā statistikas pārvaldes dati, ar kuriem tika noslēgts 2023. gads.

Tā ir pārāk augsta cilvēcības un ekonomiskā cena Latvijai.

Šai skumjajai statistikai jāskatās tieši acīs.

Gandrīz katrs desmitais pensionārs saņem pensiju, kas ir mazāka par 200 eiro, bet pensiju 200 līdz 300 eiro robežās saņem 13 %.

Latvija seniori nabadzības ziņā ieņem augstāko vietu Eiropas Savienībā.

Nebūtu patiesi apgalvot, ka pamatā tam ir tikai naudas trūkums.

Politikēm ir jāstrādā pie jauniem sistēmiskiem risinājumiem – tam jāklūst par Latvijas politiķu dienas kārtības jautājumu Eiropas Savienības līmenī.

Kā nodrošināt cieņpilnu dzīvi visa mūža garumā

- EP vēlēšanu kontekstā LSKA vēlas akcentēt, ka arvien izteiktāk Eiropu no citām pasaules daļām atšķir tas, **kāda vērtība** tiek piešķirta cilvēkam un cieņpilnai dzīvei visa mūža garumā.
- Tas pieprasa nekavējoties **novērst nabadzības augsto personisko cenu** trūcīgajiem senioriem.
- **Nabadzība negaida**, un nedrīkstam no tās nemitīgi atgaiņāties ar atrunām par vēl neatrastiem ilgtermiņa risinājumiem.
- Līdzšinējās politikas izvēles var mainīt tā, lai nodrošinātu cieņpilnu **pensijas minimumu ikvienam**, un Eiropas mēroga pieeja var tam dot skaidru, vienotu ietvaru.

Ko seniori sagaida no EP deputātiem

- Eiropā uzskata, ka **vērsties pret nabadzību** var sākt esošo līdzekļu ietvaros, straujāk palielinot tieši zemākās pensijas.
- Latvijas pašreizējie **tēriņi pensijām ir salīdzinoši pieticīgi** – tie ir trešie zemākie ES procentos no IKP
- **trīs ceturtdaļas Latvijas iedzīvotāju** sagaida, ka valdībai pensijām būtu jāvelta vairāk līdzekļu.
- nevērsties pret nabadzību valstij vidējā termiņā **izmaksā dārgāk**, nekā ieguldīt tās novēršanā.
- **nabadzības slēptās izmaksas** sabiedrībai veido 5% no vispārējās valdības izdevumiem, kas ir salīdzināms ar pusi no Latvijas veselības aprūpes budžeta!
- Tas liecina, ka **izvēle ieguldīt nabadzības mazināšanā ir ne vien morāli pamatota, bet arī pragmatiska.**

Ko seniori sagaida no EP deputātiem

- **Pensiju sistēmas ir dalībvalstu kompetencē**, taču ES loma un iespējas šajā jomā pieaug.
- **ES institūcijas var koordinēt dalībvalstu pieeju pensiju jomā**, jo īpaši iestājoties pret diskrimināciju un veicinot dzimumu līdztiesību.
- Nākotnē ES **sociālais mandāts tikai paplašināsies**.
- Eiropieši uzskata, ka **sociālās nevienlīdzības līmenis** ir nepieņemami augsts.
- **Latvijā tā uzskata 86% iedzīvotāju**, tas ir piektais augstākais rādītājs Eiropā.
- 3/4 eiropiešu uzskata, ka nabadzības un nevienlīdzības mazināšanai **risinājumi ir jāmeklē** ne vien dalībvalstīs atsevišķi, bet kopīgi – ES līmenī.

Vai EP deputātiem būtu jāuztur vienādas minimālās pensijas ieviešanas ideja visā ES ?

LSKA atbalsta viedokli, ka **nē**, tas nav lietderīgi, jo rezultāts nav sasniedzams, bet

- jāstrādā pie vienotu un obligātu kritēriju dalībvalstīm noteikšanas, kas nodrošinās skaidrību, paredzamību un iesaistīto grupu līdzdalību.

Ar **vienotu kritēriju** ieviešanu var panākt minimālās pensijas apmēra piesaisti ienākumu mediānai un dzīves dārdzībai valstī.

Svarīgi ņemt vērā

- citās ES valstīs veiktās pensiju iemaksas(skaidrība),
- veikt regulāru un reālu pensiju indeksāciju ik gadu(paredzamība)
- maznodrošināto senioru aktīvu līdzdalību ikviena ar pensijām saistīta politikas lēmuma pieņemšanā.

Secinājums

- LSKA uzskata, ka pensiju sistēmas nākotne ir liels un komplekss jautājums gan Latvijā, gan Eiropā.
- **Strādājošo īpatsvars iepretim pensionāru skaitam samazinās.**
- **Latvijā aktuāls ir jautājums** – kā uzturēt pensiju sistēmu, vienlaikus neradot pārmērīgu slogu strādājošajiem un gādājot par pensiju taisnīgumu?
- Latvijā tas ir sarežģītāk nekā citur Eiropā, jo pensiju sistēmā atspoguļojas visas pārējās **valsts ekonomikas problēmas**:
 - ēnu ekonomika un aplokšņu algas,
 - radošo profesiju un jauno nodarbinātības formātu sociālā nedrošība,
 - demogrāfiskie izaicinājumi,
 - zemā produktivitāte un sieviešu ienākumu nevienlīdzība.

LSKA 08.06.2024.

